

Bulletin IALE-CZ, Zpravodaj české společnosti pro krajinnou ekologii (Regionální organizace IALE České republiky).

Vydává IALE-CZ pro interní potřebu svých členů.

Redakce: IALE-CZ, Benátská 2, 128 01 Praha 2. Odpovědný redaktor: Zdeněk Lipský (lipsky@natur.cuni.cz),

technická redaktorka: Eliška Fňukalová (fnukaloe@natur.cuni.cz).

Autorkou fotografie Zubrnice na titulní stránce je Martina Urbanová.

Číslo 2/2018 vyšlo 16. 11. 2018.

Výsledky soutěže o cenu Vladimíra Krajiny za vynikající článek na poli krajinné ekologie v roce 2018

Od loňského roku uděluje IALE-CZ cenu Vladimíra Krajiny za vynikající publikaci v krajinné ekologii. Cena je určena autorům, kteří jsou členy IALE-CZ a v době publikování článku ještě nedovršili 35 let. Nominovaný autor dále musí být jediným či prvním autorem článku.

Do letošního ročníku mohly být přihlášeny články, které byly vydány nebo zveřejněny on-line v rozmezí od 1. 1. 2017 do 30. 6. 2018. Nakonec se sešly tři nominace.

O udělení ceny hlasují členové hlavního výboru IALE-CZ a čeští členové redakční rady *Journal of Landscape Ecology*, tj. celkem 11 osob.

Vítězem ceny Vladimíra Krajiny pro rok 2018 se s pěti hlasy z devíti hlasujících stal **Tomáš Janík**, který je doktorandem na katedře Fyzické geografie a geoekologie Přírodovědecké fakulty UK.

Cena Vladimíra Krajiny za rok 2018 bude vítězi slavnostně předána na výroční členské schůzi IALE-CZ. Vítězi i všem nominovaným gratulujeme.

Nominované publikace v roce 2018

Janík, T., Romportl, D. (2018): *Recent land cover change after the Kyrill windstorm in the Šumava NP*. *Applied Geography* 97:196–211.

Vardarman, J. et al. (2018): *The role of protected area zoning in invasive plant management*. *Biodiversity Conservation* 27:1811–1829.

Vávra, J. et al. (2017): *Local perception of floods in the Czech Republic and recent changes in state flood management strategies*. *Journal of Flood Risk Management* 10:238–252.

Krajinářská dílna Zubrnice 2018

V polovině dubna 2018 se uskutečnila krajinářská dílna s podtitulem *"Kulturní krajina: minimální trvanlivost do: viz druhá strana"*.

První den, v pátek, se počasí nevydařilo a komentovanou prohlídku v okolí obce Zubrnice v režii Mgr. Jiřího Nádvorníka zhatil déšť. Přesto se ale večer povedl a skupinka zhruba 20 lidí z nedalekého okolí i druhého konce republiky se v hospůdce ve vedlejší vsi Týniště dala do živého rozhovoru o diplomové práci kolegy Nádvorníka na téma změny krajiny na Zubrnicku a pozůstatky minulého typu krajiny. Mnohé příklady agrárních forem reliéfu a starých stromů jsme naštěstí viděli v dalších dvou dnech.

Druhý den již počasí přálo a v doprovodu hostů jsme se ve vyšším počtu vydali na putování po zaniklých obcích v okolí Bukové hory. Hlavním průvodcem nám byl historik Mgr. Petr Karlíček, Ph. D. a pracovníci ze správy CHKO České středohoří - Ing. Šárka Kopecká a Mgr. Jan Kyselka.

Při zastaveních v jednotlivých zaniklých sídlech jsme se dozvěděli podrobnosti o životě na daných místech, o průběhu odsunu obyvatel a o osudu budov po konci druhé světové války. Všimli jsme si, jaké artefakty se zachovaly v krajině, co se z ní dá dosud vyčíst uvnitř a v okolí obcí. Chodili jsme po starých cestách a poobědvali s výhledem na dominantu vysílače na Bukové hoře.

Na okraji obce Vitín se podařilo identifikovat starou odrůdu jabloně Anýzové české, ale strom již je v zuboženém stavu. Ves Vitín se zdá být možnou lokalitou, kde by se daly najít staré krajové odrůdy jabloní a hrušní. Zároveň padl návrh na vyhlášení památného stromu - lípy v zaniklé osadě Tschlerlaken. Ten byl iniciován, ale bohužel strom má určité nedostatky, takže se bude vyčkávat, zda je dostatečně silný, aby ještě dlouhá léta vydržel.

Po drobném osvěžení jsme se z Malého Března do Zubrnice vrátili muzeálním motorákem podél Lučního potoka. Po návratu jsme si od Ing. Šárky Kopecké vyslechli, jak se v CHKO hospodaří. Diskutovalo se o možnostech obnovy hospodaření kolem zaniklých sídel. Následovalo povídání Mgr. Martina Dolejše (KGEO UJEP) o trendech používání starých map, zejména Františkánského (stabilního) katastru, při rekonstrukcích historických stavů krajiny. Volná diskuze se ponejvíce točila kolem historie obcí, samotných Zubrnice a okolí.

Část účastníků nás opustila v neděli po ránu, ostatní si prohlédli skanzen lidové architektury s jeho ředitelem dr. Ledvinkou. Mohli si tak udělat obrázek o tom, jak se opravdu v obcích nahoře žilo

a pracovalo. Na obnovený mlýn v údolí Lučního potoka už zůstala jen hrstka účastníků.

Sami účastníci hodnotili akci kladně. Na příště by uvítali i delší program. Padly nápady na další témata budoucí dílny.

*za organizátory
Johana Vardarman a Michal Forejt*

Varroatolerance a vitalita včel

V. odborná včelařská konference

Ve dnech 27. a 28. října 2018 se uskutečnila již pátá odborná konference zaměřená na Varroatoleranci a vitalitu včel. Hlavním odborníkem byl Daniel Weaver z Texasu, USA, z tradiční rodinné včelařské farmy, která se dopracovala náročnou mnohaletou selekcí k vlastnímu kmeni rezistentnímu vůči varroóze, jenž je zároveň plně produktivní. Na konferenci byly prezentovány jedinečné poznatky a výsledky také v selekci včel proti virózám. Další přednášky přednesli čeští odborníci.

Karel Sládek

Pastevec a krajina

(*Pastevecký almanach II*)

Když insitní básník z Drnovic u Vyškova Miroslav Daněk veršoval koncem 70. let minulého století: „*V horách jsou stráně i kopečky/ pasou se tam ovečky/ to ví i děti v Brně/ že se chovají kvůli vlně*“, ovečky se skutečně kvůli vlně ještě chovaly. Dnešní brněnské dítě i dospělý by asi jen obtížně hádali, jak je to s chovem ovcí dnes. Jejich počet je už skoro stejný jako před 40 lety, ale oblékáme téměř výhradně vlnu z dovozu a naopak velké množství masa i živých zvířat vyvážíme. Ovce a v rostoucí míře i kozy se nyní postupně stávají také nástrojem péče o krajinu a pro jejich chovatele jsou platby za tuto činnost docela zajímavým zdrojem příjmů.

Jako učitel environmentalistiky občas navštěvuji se svými studenty zemědělce. Přesto se přiznám, že se často ptám sám sebe – co vlastně vím o lidech, kteří se o zvířata na pastvě starali a starají? Opouštím představu pastevece na poloninách z dávné četby Nikolaj Šuhaje loupežníka a spíše vidím podnikatele na terénní čtyřkolce po večerech vyplňujícího elektronické dotační formuláře.

Můj pohled na pastevece i pastevectví jako historický, ale i současný fenomén však výrazně změnil *Pastevecký almanach II*, který v loňském roce vydala Mezinárodní konfederace pastevců, založená v roce 2011 na pastvinách jižní Moravy. Nepředstavujte si nějaké oficiální sdružení se zaknihovanými stanovami, funkcionáři

a rozpočtem. Tato konfederace se hlásí k „*myšlence volného pastevectví, při němž je nedílnou součástí krajiny stádo zvířat s pastevcem a jeho věrným psem*“, a kromě praktického pastevectví se její členové věnují i badatelské, literární, umělecké a filosofické rovině pastevectví – „*příčemž se nebojí ani obskurních mystických, psychedelických či surrealistických výletů mimo každodenní shon*“. Při takovém záběru není divu, že vznikl *Almanach* takového rozsahu. Obsahuje texty z historické i současné etnologie i sociologie, literární i poetickou reflexi pastevectví, rozhovory s ovčáky, střihači, chovateli pasteveckých psů. Autory textů *Almanachu* jsou současní pastevcí i literáti, ale kniha obsahuje také materiály akademicky renomovaných etnologů, již nežijících i současných cestovatelů či fotografů. Dech beroucí je geografický rozsah textů. Kniha zahajují čtyři v našem prostředí unikátní studie pastevectví praktikovaného severoamerickým kmenem Navaho v předminulém století, ale i v současnosti. Čtenář pak dále sleduje pastevece, jejich stáda i psy v horách Makedonie i dalších balkánských krajů, v Belgii, Itálii či industrializovaných lokalitách Asie. Osobně mě velmi zaujal text o pastevectví ve východní oblasti Španělska v okolí města Teruel. Před deseti lety jsem tento dosti vyprahlý kraj s řídkými borovými lesy krátce navštívil v rámci kolokvia Commission for Sustainability of Rural Systems Mezinárodní geografické unie. Charakter krajiny a porostů je stále zřetelně ovlivněn již zaniklou kočovnou pastvou doplněnou sběrem borovicové pryskyřice.

Almanach je ovšem unikátní nejen výběrem a kvalitou textů, ale také úrovní obrazových materiálů a celkovou úpravou.

Kniha vyšla ve třech (!) knihařských edicích, lišících se náročností vazby a tisku. Zcela unikátní je navíc druhá edice Pasteveckého almanachu II, která vyšla v celoplátěné vazbě a součástí knihy je i přebal, na němž je kromě grafiky i text vztahující se k pochmurným událostem r. 1662, kdy byl v Dolních Dunajovicích upálen pastevec Caspar Grunn Weber. S okolnostmi vzniku knihy souvisí i její dostupnost, zájemce almanach nenajde v knihkupectví. Pokud ale na webu www.pastevci.org nahlédne do knihy, bude stejně jako já lapen – a objedná si ji od vydavatelů. Škoda je, že totéž nemůže udělat s prvním dílem almanachu, který vyšel v roce 2013 v nákladu pouhých 77 výtisků.

A kdo se rozhodne ve slunném podzimním dni opustit klid (nebo chaos) univerzitní či jiné pracovny a vypraví se na vřesoviště na Kraví horu u Znojma, může se s editorem i vydavatelem Almanachu a jeho zvířaty setkat osobně. Je to totiž Pastevec.

*Až nebude pastýřů, nebude stád.
Až nebude stád, nebude světa.
Až nebude světa, nebude člověka.
Smrt pastýřů bude i smrtí člověka.*

(Citát z Arkádských svitků,
700 před příchodem Krista)

Zbyněk Ulčák

Česká společnost pro krajinnou
ekologii (IALE-CZ)

pořádá výroční konferenci spojenou
s výročním plenárním shromážděním

Krajina v době klimatických změn

Praha, 31. ledna 2019

Místo

Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy,
Albertov 6, Praha 2

Termín konání

31. 1. 2019 od 10:00

Kontaktní osoby

Přihlášku včetně Vašeho jména a příjmení,
adresy, platným e-mailem a názvem
příspěvku odešlete do 10. 1. 2019 Markétě
Šantrůčkové na adresu
santruckova@vukoz.cz.

Účastníky s příspěvkem (přednáška nebo
poster) prosíme současně o zaslání
abstraktu v rozsahu 1 strany Tomáši
Chumanovi na adresu
chumant@natur.cuni.cz.

✂-----

Přihláška (odeslat na adresu: Dr. Markéta Šantrůčková, santruckova@vukoz.cz)

Jméno a příjmení: .....

Adresa: .....

.....

E-mail: .....

Název příspěvku: .....

.....

11/2018

21.–22. 11. **Manažment ekosystémov v prizme nerovnovážnej perspektívy.** Banská Bystrica, Slovensko.

22.–23. 11. **Kostecké inspirování 2018.** Kostelec nad Černými Lesy.

28. 11. – 2. 12. **2nd International Conference on Sustainability, Human Geography and Environment.** Krakov, Polsko.

12/2018

3.–7. 12. **A Community on Ecosystem Services: ACES 2018 Conference.** Washington DC, USA.

1/2019

31. 1. Krajina v době klimatických změn. Výroční konference IALE-CZ. Praha.

2/2019

28. 2. **Natural Capital Investment Conference.** Londýn, Velká Británie.

3/2019

5.–6. 3. **21st International Conference on Landscape Ecology and Urban Ecology, ICLEUE 2019.** Řím, Itálie.

4/2019

24.–26. 4. **Global Land Project Open Science Meeting.** Bern, Švýcarsko.

5/2019

21.–22. 5. **Valuing our Life Support Systems 2019 Summit.** Londýn, Velká Británie.

7/2019

1.–5. 7. **10th IALE World Congress: Nature and society facing the Anthropocene: challenges and perspectives for landscape ecology.** Milán, Itálie.

4.–6. 7. **The Nature of Cities (TNO) Summit.** Paříž, Francie.

7.–14. 7. Letní škola **Land-system science for analysing dynamic landscapes: data, tools and models, WSL Research Institute.** Filzbach, Švýcarsko.

9/2019

4.–6. 9. **EKOLOGIE 2019, 7. konference České společnosti pro ekologii.** Olomouc.

22.–27. 9. **SER 2019: 8th World Conference on Ecological restoration.** Kapské město, Jihoafrická republika.

29. 9. – 5. 10. **XXV IUFRO World Congress: Forest Research and Cooperation for Sustainable Development.** Curitiba, Brazílie.